

מסורת הש"ס

רש"י

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים ר"ן פה.

עין משפט
נר מצוה

בב א מ"י פ"ה מהל'
אבות הלכה ו'
ל ב מ"י פ"ד מהל'
נדרים הלכ' וא קממ'
לאון רמז טושי"ע י"ד ס'
גל ספי"ע ע'
לא ג מ"י שס הלכ' י'
סמג שס טושי"ע שס
ספי"ע ע"א וטושי"ע אה"ע
סמג ספי"ע ב'

מוסף רש"י

במחנות שלא הורמו
קא מילפגי. וכגון שפגל
לו טבל זה מביא אבי
אמו כהן. ר"י סבר כמי
שחורמו דמיין וזה אבי
אמו במחנות ומעשרות
שטו, שפגל מעשר ראשון
לכהנים, מדקניסיהו עורא
ללוס (קדושין נח). שאני
ניחא לרבי היינו טעמייהו דקנסיהו
רבנן לגבי שלם טובת הנאה של
תרומות ומעשרות לצעל הבית ואי
סבירא להו טובת הנאה ממון לרבי
ניחא ורבי יוסי יהודה היינו
טעמייהו דלוי משלם אלא דמי חולין
שזו משום דקנסיהו רבנן שלא ישלם
לו טובת הנאה שבתרומה ומעשרות:
רנא אחר שאני תרומה. כלומר
כולה ממני' אית לה דטובת הנאה
ממון וסיפא ניחא דכהנים אלו יטלו
אחרים ורישא היינו טעמא דיעלו
צעל כרחו משום דתרומה לא חזיא
אלא לכהנים שאי אפשר ליתנה
לשראל הלכך כיון דדמיסרה עלייהו
שזא עפרא (דלחז) צעלמא דאפקריה להיא טובת הנאה שיש לו
זה: ומיהא שמעינן שהאסור הנאה פירות על עצמו יכולים אחרים
ליטול אותן צעל כרחו ואינו יכול לעצב אע"פ שיכול לשלם על
נדרו כיון דהשתא מיהא הא לא אימתיש מיהו היכא דאימתיש
חייבין לשלם דכיון דחכם עוקר הנדר מעיקרו כיון דאימתיש הוין
להו הנך פירי כאליו לא אחסרו עליה מעולם. וא"ת אס כן היאך
יעלו כהנים על כרחו למה לא נחוש דלמא מיתשיל ומתהני מדרייה
לאו קושיא היא דהתני' המקדש האשה על תנאי שאין עליה או עליו
נדרים וגמלאו עליה או עליו נדרים אינה מקודשת ומדקתני אינה
מקודשת משמע שאינה מקודשת כלל ויכולה להנשא לאחר אע"ג
דמתא התמי' הלכה אלא חכם והמירה וכן הוא שפגל אלא חכם
והמירו מקודשת אלא אע"ג דמני' מיתשיל ומתהני קדוש למפרע כל
אימת דלא מיתשיל לא חיישין דלמא מיתשיל הכא נמי דאס אימתיש
עבדו כהנים איסורא למפרע כל אימת דלא אימתיש לא חיישין להכי.
הרשב"א ז"ל: ואני מסתפק בזה לפי שמעשה שאסרו על עצמו
הפקירו וכל שזכה בו אחר קנה כוחו מן ההפקר ואע"פ שאסור שבו הלך ע"י
צדק ומשום הכי יטלו על כרחו דאי לא ודאי כיון דנדרים לאיתשולי עלייהו
קמיהו טעמא דלמא מיתשיל וכי נא אינה מקודשת לא אשכחין צמרא אינה מקודשת אכל' הוא שפגל אלא חכם
והמירו מקודשת לומר שהיא מקודשת גמורה אכל לא הלך איכא למימר דחיישין כנ"ל: בורג' קונם שאני עושה ע"פ אכא. מה שאני עושה
יהא לפי אכא בקונם: אינו יכול להפיר. דאין אלו נדרים עיניו נפש ולא דברים שבינו לבניה: שאני עושה על פיד אינו נריך להפיר.

דסבירא ליה דטובת הנאה ממון: ה' אינו משלם אלא דמי חולין שבו.
אכל לא דמי תרומות ומעשרות ואפילו לפי טובת הנאה שיש לו כהן
דסבירא ליה דטובת הנאה אינה ממון: במחנות שלא הורמו
קמפילגי. דרבי סבר ה' כיון שלא הורמו תרומות ומעשרות הוו להו
כחולין שבו דלאו כמי שהורמו דמיין
ורבי יוסי סבר כמי שהורמו דמיין
ואין לו צהס כלום ומשום הכי אינו
משלם אלא דמי חולין שבו: מה לי
הורמו מה לי לא הורמו. דכיון דטובת
הנאה אינה ממון כי לא הורמו ומאי
הוי דהא פתיכי ביה תרומה ומעשר
שאיין לו צהס כלום: אלא היינו טעמא
דרבי. השתא לא מביעיא לן אי אית
להו לתרייהו טובת הנאה ממון או
אינה ממון. ואי אית להו טובת הנאה
אינה ממון לרבי יוסי דרבי יהודה
ניחא לרבי היינו טעמייהו דקנסיהו
רבנן לגבי שלם טובת הנאה של
תרומות ומעשרות לצעל הבית ואי
סבירא להו טובת הנאה ממון לרבי
ניחא ורבי יוסי יהודה היינו
טעמייהו דלוי משלם אלא דמי חולין
שזו משום דקנסיהו רבנן שלא ישלם
לו טובת הנאה שבתרומה ומעשרות:
רנא אחר שאני תרומה. כלומר
כולה ממני' אית לה דטובת הנאה
ממון וסיפא ניחא דכהנים אלו יטלו
אחרים ורישא היינו טעמא דיעלו
צעל כרחו משום דתרומה לא חזיא
אלא לכהנים שאי אפשר ליתנה
לשראל הלכך כיון דדמיסרה עלייהו

ורבי יוסי סבר אינו ממון. ואינו משלם לו אלא דמי חולין שבו:
במחנות שלא הורמו קמפילגי. דרבי סבר כמי שלא הורמו דמיין
ולהכי משלם לו דמי חולין ורבי יוסי סבר כמי שהורמו דמיין ואינו
משלם אלא דמי חולין: ואי טובת הנאה אינה ממון. אפילו הוויין
כמי שלא הורמו אינו משלם לו דמי
עבלו דהא לא מפסיד ליה ולא מירי:
אלא. לעולם אימא לך דלוי ממון
והיינו טעמא דרבי אע"ג דטובת הנאה
אינה ממון אפי' הכי משלם לו דמי
כולו משום דקנסו רבנן לגבי כי
הכי דלא לגנוז: ור' יוסי סבר.
אינו משלם אלא דמי חולין דהא
ועוד קאמר חדא דטובת הנאה אינה
ממון ועוד לדברך דאמרת טעמא
משום קנס אדרבה לקנסיהו לצעל
הבית זה: כי הכי דלא נשאי לטיבליה.
ולעולם אכתי רישא וסיפא דמתני'
דקשיא אהדרי לא מיתתין: רנא אחר.
לעולם לא קשיא מתניתין וסיפא
דקתני דטובת הנאה ממון ורישא
היינו טעמא דיעלו צעל כרחו:
שאני תרומה משום דלא חזיא אלא
לכהנים. וכיון דלמיסרה עלייהו
שזיית להוהא תרומה כעפרא צעלמא
והואיל וכעפרא הויה לא מיתחלי
צטובת הנאה ולהכי שקלי לה צעל
כרחו: בורג' קונם שאני עושה
על פי אכא כו' אין יכול להפיר. דלא
הוי לא נדרי עיניו נפש ולא דברים
שבינו לבניה: שאני עושה לפיד אין
נריך להפיר. דלא אמרה כלום דלאו

(א) [קדושין נח: ב"ב קג:
מכות ב. חולין קל: כבודות
יח.]. (ב) יבמות נג. מחנות
נט. סו. פ. קדושין סה.
(ג) [לעיל עט.]. (ד) מחנות
נח: (ה) [ש"ך לעמ'
הקדוש]. (ו) [וע"י היטב
קדושין נח: ותוספות ב"ב
קג: ד"ה וקסבין]. (ז) כ"ל
דלמי למיסרה. (ח) [מחנות
עב: ע"ש.]. (ט) [שם עב:
ע"ש.]. י' בס"א: אלא אכל,
ס' כ"ל דלמי.].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' יוחנן
וכי' ואינן נדרשות אלא
לאחר זמן דלכשיבואו
לנדרות יחול עליהן:

פירוש הרא"ש

דרבי סבר טובת הנאה
ממון. הלכך נריך לשלם לו
כל דמי הטבל: ור' יוסי
בר' יהודה סבר לא הוי
ממון. הלכך אינו חייב לשלם
לו אלא דמי חולין: ואי
אמרת טובת הנאה אינה
ממון מה לי הורמו ומה
לי לא הורמו. ומיהו דפיק'
(כ"ל בפרק שני דנח:)
דקדושין מוקי פלוגמיהו
דכדי וישראל שפגלו
טבלם מביא אבי אמו כהן
למאן דלמר כמי שהורמו
דמיין וזה כהן ואין נריך
לימנא לכהן ולמאן דלמר
לאו כמי שהורמו דמיין לא
וכה כהן ואין לקיים מות
מניה וכו' וישראל דהכי מביא
מאז דעל כרחו המתיר
דמוקי פלוגמיהו נמתת
שלא הורמו אי אפשר
לפרש אלא דמפרש לה
בקדושין וא"כ מתא מקשי
ליה חו מה לי הורמו
ומה לי לא הורמו ודקתני
במסופתא דקדושין וכתב
רבינו שהמקשה לא הכין
דבי המטה ולא חס הפרס
(א) [ש"ך הל' דנרי
דבריו]. (ב) [לוי חולין
ואמר לו מירון אחר: ורבי
יוסי בר' יהודה סבר קנסו
רבנן לבעל דבר. מיהו
מה חס לריבין לקנס זה
כיון דטובת הנאה אינה
ממון כיון מיפטר גגג
ונראה דשזייתא [לחרינא]
הוא אינעית אלא דכיל
עלמא טובת הנאה ממון
וטעמא דרבי יוסי כמי
יהודה דפטר לגבי נדרים
דקנסין לצעל הבית והכי
איתא בקדושין כדריא
ולמא דנדרים משום חס:
רנא אחר שאני תרומה
ב'. פירוש לעולם טובת
הנאה ממון והאי דקתני
ממני' דיעלו צעל כרחו לא
שילוב לכהנים אחרים י' לו
דמשעבדו רבנן לשעבדא דעל:
אכא לפי אכא בקונם: אינו
יכול להפיר. דאין אלו נדרים
עיניו נפש ולא דברים שבינו
לבניה: שאני עושה על פיד
אינו נריך להפיר. דלא אמרה
כלום דלאו

משום

ממון וטעמא דרבי יוסי דקנסו לכהנים: רנא אחר. במחנות שלא הורמו
קא מילפגי. וכגון שפגל
לו טבל זה מביא אבי
אמו כהן. ר"י סבר כמי
שחורמו דמיין וזה אבי
אמו במחנות ומעשרות
שטו, שפגל מעשר ראשון
לכהנים, מדקניסיהו עורא
ללוס (קדושין נח). שאני
ניחא לרבי היינו טעמייהו דקנסיהו
רבנן לגבי שלם טובת הנאה של
תרומות ומעשרות לצעל הבית ואי
סבירא להו טובת הנאה ממון לרבי
ניחא ורבי יוסי יהודה היינו
טעמייהו דלוי משלם אלא דמי חולין
שזו משום דקנסיהו רבנן שלא ישלם
לו טובת הנאה שבתרומה ומעשרות:
רנא אחר שאני תרומה. כלומר
כולה ממני' אית לה דטובת הנאה
ממון וסיפא ניחא דכהנים אלו יטלו
אחרים ורישא היינו טעמא דיעלו
צעל כרחו משום דתרומה לא חזיא
אלא לכהנים שאי אפשר ליתנה
לשראל הלכך כיון דדמיסרה עלייהו

תוספות

ממון וטעמא דרבי יוסי דקנסו לכהנים: רנא אחר. במחנות שלא הורמו
קא מילפגי. וכגון שפגל
לו טבל זה מביא אבי
אמו כהן. ר"י סבר כמי
שחורמו דמיין וזה אבי
אמו במחנות ומעשרות
שטו, שפגל מעשר ראשון
לכהנים, מדקניסיהו עורא
ללוס (קדושין נח). שאני
ניחא לרבי היינו טעמייהו דקנסיהו
רבנן לגבי שלם טובת הנאה של
תרומות ומעשרות לצעל הבית ואי
סבירא להו טובת הנאה ממון לרבי
ניחא ורבי יוסי יהודה היינו
טעמייהו דלוי משלם אלא דמי חולין
שזו משום דקנסיהו רבנן שלא ישלם
לו טובת הנאה שבתרומה ומעשרות:
רנא אחר שאני תרומה. כלומר
כולה ממני' אית לה דטובת הנאה
ממון וסיפא ניחא דכהנים אלו יטלו
אחרים ורישא היינו טעמא דיעלו
צעל כרחו משום דתרומה לא חזיא
אלא לכהנים שאי אפשר ליתנה
לשראל הלכך כיון דדמיסרה עלייהו

ממון וטעמא דרבי יוסי דקנסו לכהנים: רנא אחר. במחנות שלא הורמו
קא מילפגי. וכגון שפגל
לו טבל זה מביא אבי
אמו כהן. ר"י סבר כמי
שחורמו דמיין וזה אבי
אמו במחנות ומעשרות
שטו, שפגל מעשר ראשון
לכהנים, מדקניסיהו עורא
ללוס (קדושין נח). שאני
ניחא לרבי היינו טעמייהו דקנסיהו
רבנן לגבי שלם טובת הנאה של
תרומות ומעשרות לצעל הבית ואי
סבירא להו טובת הנאה ממון לרבי
ניחא ורבי יוסי יהודה היינו
טעמייהו דלוי משלם אלא דמי חולין
שזו משום דקנסיהו רבנן שלא ישלם
לו טובת הנאה שבתרומה ומעשרות:
רנא אחר שאני תרומה. כלומר
כולה ממני' אית לה דטובת הנאה
ממון וסיפא ניחא דכהנים אלו יטלו
אחרים ורישא היינו טעמא דיעלו
צעל כרחו משום דתרומה לא חזיא
אלא לכהנים שאי אפשר ליתנה
לשראל הלכך כיון דדמיסרה עלייהו